

# Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

## NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne osira. Naročnina na tedensko izdanje „Edinosti“ stane: celoletna K 5 20, pol leta 2 60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski list „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštuo-hranilnični račun št. 841-652. Telefon št. 1187.

## BRZOJAVNE VESTI.

### Nizozemski deželni zbor.

DUNAJ 24. Med došliimi vlogami se nahaja peticijska glede priznanja virilnega glasa rektorjema tehniške visoke šole in visoke šole za poljedelstvo, nadalje predlog glede višjega obdačenja skladišč za blago in poročilo o državnem zakonu za izkoriščanje vodnih sil v svrhu proizvodnje električne moči. To poročilo je bilo vzeto na znanje. Na dnevnem redu za četrtko sejo dne 26. t. m. se nahaja predlog volilnega odseka glede spremembe deželnega volilnega reda.

### Kongresi.

DUNAJ 24. Danes je bil zaključen kongres avstrijskih krojačev.

DARMSTADT 24. Danes je bil pod predsedstvom dvornega svetnika prof. Strzgowkega iz Gradca odprt osem mednarodni zgodovinsko-umetniški kongres.

BENETKE 24. Jutri prične tukaj kongres za pomorsko pravo.

BENETKE 24. Reški guverner grof Nako, ki je dospel semkaj z 12 delegati na mednarodni kongres za pomorsko pravo, je oficijelno obiskal prefekta in sindaka.

### Rusko-angleška pogodba.

DUNAJ 24. Ruski poslanik knez Usurov je danes priobčil ministru za znanje stvari besedilo rusko-angleške pogodbe.

### Minister Izvoljski na Dunaju.

DUNAJ 24. „Polit. Korresp.“ poroča: Minister Izvoljski, ki dospe semkaj jutri zjutraj, bo obedel pri ministru za znanje stvari baronu Aehrenthalu. Ob 3. uri popoldne ga vsprejme v avdienci romunski kralj Karol, ki pride tudi jutri na Dunaj. Zvečer priredi na čast ministru Izvoljskemu večerjo ruski poslanik Urusov, na katero so povabljeni ministri za znanje stvari, italijanski, angleški in francoski poslaniki, generalni adjutant baron Boifras, viši komornik baron Gudenus, namestnik grof Kielmansegg itd.

### Dementi.

DUNAJ 24. Neki listi so priobčili iz Velikega Varadina došlo vest, da je bil pri sklepnih vajah 7. zborja pri Belenyasu z ostrim strelom en čet vodja ubit, en korporal pa težko ranjen. Oba vojaka sta bila baje od 33. polpolka. Kakor se od uradne vojaške strani poroča, je to časnikarsko poročilo popolnoma neresnično. Pri sklepnih manevrih 7. zborja ni bil nihče ubit oziroma ranjen.

### Ministra Pacak in Fort.

PRAGA 24. Poročilo listov, da sta ministra Pacak in Fort izjavila, da nameravata odstopiti, je popolnoma izmišljeno.

### Iz češkega deželnega zbora Seja načelnikov klub.

PRAGA 24. Po današnji deželnozbornski seji so se pod predsedstvom višjega deželnega maršala sestali načelniki posamičnih klubov na drugo posvetovanje. Viši deželni maršal je naznanil, katere predmete so predlagale češke stranke v deželnem zboru, da pridejo v razpravo. Potem je posl. dr. Eppinger označil one točke, proti katerim so nemške stranke. Te so: ustanovitev zavetišča za posle v Pragi, 30 odstotkov povišanja deželnih doklad, podeželjenje premogovnikov, deželna zavarovalnica in novi stavbeni red za Prago. Govornik je podpiral predlog posl. Iro, da se pri melioracijskem načrtu jemlje za nemške načrte enaki obzir kakor za češke. Poslanec

Kubr, Pacher in Baxa so zahtevali debato o premogovnem vprašanju.

### Koze.

PRAGA 24. „Prager Abendblatt“ poroča: Od 19. do 22. t. m. so na Češkem obtele za kozami štiri osebe.

### Hrvatski socijalisti za splošno volilno pravico.

ZAGREB 24. Vodstvo hrvatskih socijalnih demokratov je sklicalo za 26. t. m. shod v prilog splošni volilni pravici. Tudi po deželi se bodo vršili shodi, na katerih se bodo, kakor v Zagrebu, socijalisti izjavili solidarnimi s svojimi ogrskimi sodruzi.

### Romunski minister Bratianu na Sedmograškem.

BUDIMPEŠTA 24. Mestni glavar v Bistrici (Sedmograško) je glede obiska romunskega ministra za notranje stvari Bratianu izjavil, da je isti neko noč bival v hotelu Saaliny. Videlo se ga je občeati z nekimi romunskim duhovnikom, ki je že dlje časa njegov prijatelj. Občnega zbora „Astra“ dne 21. in 22. t. m. se Bratianu gotovo ni udeležil, ker je odpotoval že 18. t. m. Nekoliko dni pozneje je bil v Nazodu, kjer je obiskal romunsko gimnazijo ter podaril nekemu odličnjaku 100 kron. Veliki župan bistriško-nazodurski je izjavil, da ni imel obisk Bratianov nikakega političnega pomena, bil je le privaten izlet.

BUDIMPEŠTA 24. (Ogr. biro) Dopisnik „Magyar Hirlap“ je obiskal romunskega ministerskega predsednika Sturdzo v Budimpešti, i mu je izjavil, da je poročilo o njegovem obisku v Bistrici izmišljeno. Kar se tiče ministra Bratianu, je isti ponovno prišel na Sedmograško z avtomobilom obiskat svoje sorodnike. Ako bi bil, tako je nadaljeval ministerski predsednik, Bratianu tudi prišel na občni zbor romunskega kulturnega društva v Bistrici, o čemer ni ničesar znan, tedaj ni gotovo prišel, da bi bil agitiral proti ogrski državi oziroma za romunsko prebivalstvo na Sedmograškem. Njegov obisk je moral veljati le romunskemu kulturnemu društvu, kateremu je sicer tudi romunska vlada o priliki občnega zbora poslala svoj pozdrav brzojavnim potom.

### Nesreča na vojaških vajah.

BELIGRAD 24. Med vajami beligradske posadke pri vasi Železnik se je pri nabijanju topa razpočila patrona, vsled česar je bil en korporal težko, dva topničarja pa lahko ranjena. Kralj Peter, ki je bil na vaji, se je takoj podal k ranjenim, ki so bili v njegovi navzočnosti obvezani in potem prepepljeni v bolnišnico.

### Nesreča romunskega ministra.

BUKAREŠT 24. Finančni minister Costinescu si je na Sinaji voze se z avtomobilom zlomil levo nogo. Minister se bo moral zdraviti šest tednov.

### Kuga v San Francisku.

SAN FRANCISCO 24. Doslej je obolelo za bubonsko kugo 42 oseb, od teh jih je 24 umrlo.

### Maroko.

PARIZ 24. General Drude je prosil, da mu se dodeli izkušen konjiški častnik kakor voditelj vsega konjištva. Zato je določen major Fretay od 1. polka na konju. Fretay se poda v tem tednu iz Blide v Casablanko.

LONDON 24. Iz Marakeša poročajo: Vest, da je Abdul Aziz zapustil Fez, je provzročila tukaj veliko zmešnjavo. Prebivalci iz Marakeša so pričeli bežati ter zapuščajo svoje

imetje. Deputacija rodu Šjavija se je podala k Mulej Hafidu ter ga prosila pomoči proti Francozom.

TANGER 24. (Agence Havas) Levo krilo generala Drude se bo zamoglo sedaj svobodno razvijati, ker sta se podvrkla rodova Uladzejan in Zenata, ki bivata južno-vzhodno od Casablanske. General Drude bo zamogel tudi porabiti podvržena rodova v to, da bosta vplivala na druge rodove.

### Nevihite v Severni Ameriki.

LONDON 24. „Daily Mail“ poroča iz New-Jorka, da je razsajala tamkaj v nedeljo velika nevihta. Strela je vdarila v bolnišnico sv. Katarine in v cerkev sv. Nikolaja. Med bolniki in verniki je nastala silna panika. Verniki so prestrašeni zbežali iz cerkve. Velik križ iz kovine je vihar vrgel s cerkve. Strela je udarila tudi v nedogradjen svod novega mosta v Blackvill-Irland, ki je z velikim praskom pal v vodo.

### Veliki vojvoda badenski.

KARLSRUHE 24. Veliki vojvoda je noč dobro prespal. Stanje je pa še vedno opasno.

### Bojkot portugalskega dvora.

LONDON 24. Iz Lizbone poročajo, da so načelniki naprednjakov sklenili, da ne vsprejmejo več nikakega povabila na dvor. Republikanski list „Pais“ je vnovič prepovedan.

### Nesreča parnika „Principessa Jolanda“.

GENOVA 24. Italijanski Lloyd odklanja vsako odgovornost radi nesreče dogodivše se z novim parnikom „Principessa Jolanda“. Ravnateljstvo te družbe ne plača niti centesima za parnik, zgrajen na njen račun, ako se jej ga ne izroči v popolnem stanju.

### Rusija.

#### Sneg in mras.

PETROGRAD 24. Iz raznih krajev države poročajo o velikih snežnih metežih in o mrazu.

### Volitve za Dumo.

PETROGRAD 24. V petrograjskem volilnem okraju je opaziti apatijo, od 1669 prvotnih volilcev jih je prišlo volit le 61. V volilnem okraju Sidna je prišlo od 358 le 14, v drugih okrajih ni prišel volit niti en prvotni volilec.

### Napad na Valijo.

BATUM 24. Vali iz Vana, Ali Bej, ki je na potu v Carigrad dospel semkaj, je bil sinoči blizu svojega hotela smrtno ranjen. Storilec je zbežal.

## S protestnega shoda „Narodne delavske organizacije“.

### II

#### Podraženje kruha.

#### Govoril predsed. gosp. dr. Josip Mandič.

Kateri so razlogi, da je kruh relativno tako drag? Moglo bi se reči, da so trije razlogi. In sicer:

a) tesnosrčna agrarna politika centralne vlade. Ista se nič ne ozira na najpotrebnejše življenske zahteve širokih mas. Znano je, da je v Avstriji vpliv agrarnega elementa še vedno precej jak in da se je ravno po volitvah 14. maja pokazala moč istega. Agrarci reprezentirajo producente in vsa njihova politika je prizadevanje, da bi dosegli povoljne konjunktore za

proizvode kmetijstva, pa bilo to tudi na škodo najvitalnejšim življenskim pogojem delavcev — konsumentov. Ta politika je prvi razlog podraženju kruha, oziroma druginji žiti in moke. Zakaj so cene žita in moke relativno tako visoke? Ker smo izročeni na milost in nemilost špekulantom na Madjarskem. Avstrija pokriva svoje potrebe na moki in žitu v prvi vrsti in skoro izključno iz Ogrske. Ogrski špekulantje vedo to dobro in izkoriščajo to odvisnost Avstrije s tem, da cene žitu in moki določajo poljubno po svoji volji. Cena žitu raste in v tem tudi cena kruha. Naravnost žalostno je za naše avstrijske razmere, ako prisposodljamo vrednost žita v drugih deželah z ono pri nas. Mari bi se temu ne moglo odpomoči? Gotovo, ako bi ne bilo špekulantov na Ogrskem, oziroma agrarnih strank v Avstriji, ki so navezane po identiteti interesov in zahtev. Velika večina konsumentov kliče vladi: „Ti vlada, ako je žito na Ogrskem tako drago, pa omogoči ti importacijo žita v Avstrijo iz žitnic Evrope, izlasti Rusije in iz južne Amerike. Agrarci špekulantje pa povzdigujejo nasproten krik: „Ne, vlada, ako bi se žito uvažalo iz Rusije in Amerike, mi ne bi bili v stanu konkurirati z importom in bi morali propasti.“

Zaradi tega se določa velika carina na importirano žito, tako, da se onemogoča vsaka konkurenca, ker se ne bi izplačala. Z drugimi besedami: „Med tem, ko zahtevajo prvi: „Doli s protekcijonizmom!“ — zahtevajo drugi protekcijonizem. To pa, tovariši, mora pomehati! Avstrijska centralna vlada se ima ozirati na interese kolektivnosti, širokih delavskih mas in ne samo na interese manjšine agrarnih producentov!“

To zahtevamo mi od vlade v resoluciji, ki vam jo potem prečitam, to bomo zahtevali od naših poslancev povodom razprave o pogodbi z Ogrsko. (Zvršetak pride).

## Reforma volilnega reda za deželni zbor istrski — mrtvo rojeno dete!!

Sladki deželni glavar istrski je v svojem sladkem govoru v otvoritveni seji sedanjega zasedanja deželnega zbora istrskega naznanil med drugim, da je deželni odbor sestavljen tudi načrt volilne reforme. Ta načrt je bil predčerašnjim predložen deželnemu zboru. In prišlo je, česar smo pričakovali z vso gotovostjo vzlic sladkemu besedičenju dra. Rizzija o spravi in pomirjenju. Prišel je — monstrem, ki se „vredno“ postavlja na stran volilni „reformi“, ki jo je zvarila tržaška gospodovalna stranka.

Dočim hočemo posebej priobčiti predlagano razvrščanje volilnih okrajev, podajamo tu druge glavne točke tega famoznega načrta. Število poslancev se poviša od 33 na 42 torej se pomnoži za devet glasov. Virilni glasovi ostanejo kakor doslej: škojfe tržaškoperski, poreško-puljski in krški. Brez virilnih glasov bo torej 39 poslancev. Sedaj obstoječim kurijam se pridruži še peta. Pet poslancev bi volili veleposestniki (kakor doslej), istotako kakor doslej trgovinska zbornica dva poslance, trinajst njih bi volila mesta in industrijalni kraji (mesto dosedanjih 11) trinajst (mesto dosedanjih 12) kmečke občine, a šest njih nova peta kurija.

V vseh skupinah se ima uvesti direktna

zakurili ogenj in se zabavali tako brezskrbno, kakor da nam ne žuga pri tem niti najmanjša nevarnost.

Na našo srečo je prebival takrat v mestu star gospod, uradnik. Preje je bil v N-u jetniški nadzornik. V N-u je jetnišnica velika; veliko ljudi je že imela pod svojo streho in vsi so se radi spominjali tega starčka. Vsa Sibirija je poznala Samarova, in ko so mi pred tremi leti povedali, da je umrl, sem se peljal samo zato k popu, da sem pustil brati zanj zadušnico. Dober gospod je bil, samo zmerjal je rad; in tako je zmerjal, da je bilo prav strašno. Kričal je in topotal z nogami — hudega pa ni storil nobenemu nič. Ljudje so ga spoštovali, ker je bil pravičen, ker ni nikdar nikogar žalil, nikdar nas arestantov zatiral; ni se dal kupiti in nikdar ni zahteval ničesar od naše „občine“ v svoj prid, ampak je imel samo to, kar mu je le-ta prostovoljno ponujala za njegove dobrote. Bil je tudi zelo potreben, kajti njegova družina ni bila majhna...

Takrat pa je bil že šel v pokoj in je živel v Nikolajevsku, v lastni hišici. Iz stare navade si je tudi zdaj veliko dajal opraviti z našimi ljudmi, s „svobodnim moštvo“. Tisti večer je sedel na svoji verandi in je kadil; tedaj je zagledal v Dikmanovi soteski ogenj. „Kdo neki kuri tam?“ je premišljeval dalje.

## PODLISTEK.

16

## Sokolinec.

### Sibirska povest.

Ruski spisal Vladimir Korolenko.

Vedno bolj smo se bližali Nikolajevsku; vasi in dvorci so postajali vedno pogostejši in pet za nas čezdalje bolj nevarna. Počasi in previdno smo se splazili proti mestu. Ponoči smo marširali naprej, čez dan smo se skrivali po goščavah, kamor ne zaide niti žival, tem manje človek.

Morali bi bili napraviti večji ovinek okoli Nikolajevska, a bili smo preveč trudni in razun tega nam je bil pošel naš proviant.

Na večer smo prišli na breg reke in smo videli tam kup ljudi. Pogledali smo si jih pobližje: svobodno moštvo\*) je bilo in lovilo ribe. Tedaj smo se približali brez strahu.

„Bog z vami, ljudje!“ smo rekli.

„Bog z vami!“ so odgovorili. „Odkod?“

Beseda je dala besedo. Potem nas je

\*) „Svobodno moštvo“ so tisti arestantje, ki so že prestali svojo kazen. Ne živé v ječi, ampak v svojih stanovanjih, dasi so podvrženi toliko osebno kolikor glede svojega dela gotovemu nadzorstvu in gotovim naredbam.



Volilna pravica. V skupini veleposestnikov bi volili poleg velikih zemljiških posestnikov tudi vsi drugi, ki plačujejo od zemljišč in hiš davek ne manjši od 300 K, v katerem znesku pa bi moralo biti najmanj 100 K zemljarije. Za mesta je določen cenzus 20 K, za kmečke občine pa 10 K. V splošni kuriji bi imeli volilno pravico vsi avstrijski državljani možnega spola (ki sicer niso izključeni od volilne pravice), ki so dovršili 24. leto in so do dne, ko je razpisana volitev, bivali najmanj eno leto v dotični občini, kjer imajo vršiti volilno pravico. Volitev bi bila direktna in tajna.

Deželni odbor se hvali v svojem utemeljevanju, da je ob sestavljanju tega načrta imel posebno pred očmi narodnostni moment. In to posebno glede kmečkih občin in V. kurije, da se — kakor pravi — odstranijo narodnostni boji. Ne vemo, ali bi se smejali, ali bi prokleli to pekleno zlobo, to hinavstvo, to zavratnost. Narodnostne boje hočejo odpraviti, ali pri tem vendar za nedogledne čase zagotoviti italijansko hegemonijo v pokrajini, ki je po dveh tretjinah hrvatska in slovenska. Okraje so razvrstili, oziroma poslance razdelili tako, da bi imeli Italijani po tem novem volilnem redu 24, Slovani pa 15 poslancev. Res je sicer, da bi od devetih novih poslancev bilo 6 Slovanov in le trije Italijani. Ali razmerje v zbornici bi ostalo za Slovane istotako neugodno in krivično, kakor je bilo doslej, ko so imeli naši devet, Italijani pa 21 poslancev. A je še nekaj drugega tu, radi česar bi bili Slovani še veliko na slabšem s to novo volilno reformo. Po starem volilnem redu so imeli naši sicer res le 9, — 8 iz kmečkih občin, 1 pa iz mest — Italijani pa 21 poslancev. Ali, kakor so se začele stvari razvijati v naši Istri in kakor so pokazale posebno zadnje državnozbornske volitve, obstoji skoro gotovost, da naša stranka prej ali slej pridobi še ostale 4 mandate iz kmečkih občin, tako, da bo vseh 12 mandatov iz te kurije v slovenskih rokah. Po novem načrtu pa so si Italijani zagotovili za vse čase tri mandate iz kmečkih občin, in ostaja našim le 9 mandatov. K temu pa prihaja še dejstvo, da bi mogli Hrvatje in Slovenci na podlagi starega volilnega reda dobiti še kakov dosedaj italijanski mandat v skupini mest. Ta naš račun se opira na dejstvo, da je italijanska stranka že enkrat propadla tako v skupini Pazin-Labinj, kakor v skupini Pula-Vodnjan. Res, da nista bila voljena čisto hrvatska kandidata, marveč kompromisna. V prvi skupini je bil izvoljen glavar Simzig, v poslednji pa glavar Conti. Kaj takega bi se prav lahko zopet moglo zgoditi v eni in drugi skupini, ko italijanska kamora vidno izgublja tla pod nogami. Po dosedanem volilnem redu bi moglo torej priti do tega, da dobe Hrvatje in Slovenci 12 mandatov kmečkih občin, in 1 (dosedanega) iz mestne skupine Volosko. To bi bilo že 13 proti 17, torej približno polovica. In če, kakor rečeno, pridobe še skupini (bodi tudi za kakoga kompromisnega kandidata) Pazin in Pula, bilo bi razmerje 15:15 in večina italijanske oligarhije v deželnem zboru istrskem — je bila!! To so nade, ki se opirajo na realna dejstva. Po novem načrtu bi bila izgubljena vsaka nade, da bi Hrvatje in Slovenci kedaj prišli niti blizu večine!! Za nedogledne čase bi ostalo razmerje: 24 Italijanov proti 15 Slovanom!!!

In kaj naj rečemo šele o „narodni“ razdelitvi 6 poslancev za peto kurijo!! Če nikjer drugje, smejo Hrvatje in Slovenci Istre po principu zastopstva interesov, kateri princip je v podlago novemu načrtu, zahtevati, da se v tej kuriji uvažuje njihovo število. Z drugimi besedami: v peti kuriji vsaj bi morali imeti Hrvatje in Slovenci večino primerno njihovi večini v deželi!! Ali ne! Novi načrt določa za eno tretjino laškega prebivalstva istotako 3 poslance kakor za 2 tretjini slovenskega prebivalstva. K vsemu se pa še pridružuje okolnost, zelo značilna za liberalizem, modernizem in demokratizem italijanskih signorov, da so za kmečke občine določili cenzus 10 kron, mesto 2 dosedanjih!!

Novi načrt je torej tak, da ga morajo naši poslanci absolutno a limine odbiti!! To je monstrum, to je nov poskus krivice in nasilja. Proti temu se bomo borili z zobmi in nohti. Tu bodi povedano na ves glas Italijanom in vladi, da Slovani Istre ne morejo pritriliti nobeni volilni reformi, ki bi jih hotela še nadalje tiščati v manjšini v deželnem zboru!! To je ultimatum. Če hočejo Italijani imeti boj — pa bodi boj!! Hrvatje in Slovenci hočejo imeti v deželnem zastopstvu pozicijo, ki jim gre po njihovem številu. A glede naših istrskih poslancev ne dvomimo, da se pokažejo na višini situacije. Italijani in vlada naj nikar ne špekulirajo na to, da bi se tudi v Istri ponovil goriški slučaj! Istrski poslanci so iz drugega kova! Načrt volilne reforme kakor so ga izdelali istrski signori, je — mrtvo rojeno dete!!

## Demisija obeh čeških ministrov?

Iz Prage javljajo dne 24.: Med današnjo sejo deželnega zbora je imel mladoločki klub konferenco, katere sta se udeležila tudi ministri Fort in Pacák. Razpravljalo se je o vprašanju imenovanja uradnikov na Češkem

in o vprašanju, da-li naj oba ministra podasta demisijo z ozirom na dejstvo, da minister Pacák ne more prodreti s svojimi predlogi. Sklenilo pa se ni še ničesar, ker se bodo posvetovanja še nadaljevala.

## Dogodki na Ogrskem.

### Ogrska narodnostna stranka in socijalni demokratje.

Aradski romunski list „Tribuna“ povdarja v nekem članku potrebo kooperacije ogrske narodnostne stranke s socijalisti. Od devetih točk strankinega programa narodnosti sta le dva državnopravne naravi, dočim ostalih sedem točk soglašajo s socijalističnim programom. Sodelovanje ni torej le možno, ampak celo potrebno.

Kongres ogrskih državnih uradnikov. V nedeljo je bil v Segedinu otvorjen deželni kongres državnih uradnikov po predsedniku društva, poslancu grofu Teodorju Batthyanyju. Kongresu je prisostvovalo 600 členov.

Samostalna ogrska banka. Z Dunaja poročajo: V tukajšnjih finančno-političnih krogih vzbudil je članek posl. Holla o ustanovitvi samostalne ogrske banke ne malo pozornosti. Vsakdo se čudi, da je tako prevečani politik, kakor je posl. Holla, tako slabo informiran o finančnem stanju Ogrske, kakor je to jasno razvideti iz njegovih izjav. Ne glede na to, da v zvezi obstoječi skupnosti finančne uprave monarhije ogrske vrednosti stoji nasproti avstrijskim znatno izpod pari, in da se ogrski denarni zavodi, veliki in mali, vzlic dohajanju denarja iz Avstrije nahajajo še vedno v znatnem pomanjkanju denarja, posl. Holla govori še o tem, da bi bilo lahko zbrati potrebno temeljno glavnico za ustanovitev samostalne ogrske banke. Bilo bi mnogo bolje in potrebneje, ako bi se volilni možje stranke neodvisnosti ne udajali vsakršnim fantazijam in s tem zavajali narod.

Shodi socijalnih demokratov. V nedeljo so imeli socijalni demokratje na raznih krajih Budimpešte 15 shodov, na katerih se je širila propaganda za generalni štrajk na dan otvoritve sabora. Iz vseh krajev dežele so dospeli odobravajoče vrhovi. Govori se, da izda za ta dan tudi vlada primerne odredbe in da pozove vojaštvo na pomoč.

Drobne politične vesti. Izgon Poljakov iz Pruske. Iz Berolina javljajo: Izgon Poljakov iz pruskih pokrajin zavzema čim večje dimenzije. Izlasti izganjajo poljski živelj v premogovnih nevirih v Vestfalski. Poljake izganjajo pod pretvezo narodnostne agitacije. Tudi poljske služabnike izganjajo.

V Egiptu je imelo te dni 116 odličnjakov posvetovanje, na katerem so sklenili ustanoviti novo ljudsko stranko s programom, ki bi stremil po avtonomiji in če le možno po neodvisnosti dežele. Ta program je: Spopolnenje obstoječih reprezentativnih naprav, reforma sedanjega vzgojevalnega sistema, razširjenje družbe za poljedelstvo, pomnoženje industrijskih šol, povspenjanje trgovine in obrti. Predlog za osnutje take stranke je bil baje soglasno vsprejet.

Japonskim rezidentom v Koreji je imenovan baron Sone.

Povišanje japonskih državnih in generala. Kakor poročajo iz Tokija so markiz Ito ter maršala Jamagata in Ojama povišani v knežji stan, državni svetnik Inu je in bivša ministerska predsednika grofa Matinkata in Katsura so postali markizi, admiral Togo pa grof.

Veliki župan Hideghety — hrvatski minister? Hrvatski listi beležijo govorico, da za slučaj, ako odstopi sedanji minister za Hrvatsko, Josipovič, postane njegov naslednik sirmijski veliki župan Hideghety.

## Dnevne vesti.

XV. javna seja mestnega sveta tržaškega bo v petek večer ob 7. uri. Na dnevnem redu te seje je predlog mestne delegacije o novih sredstvih za pokritje primanjkljajev v bilancah za leto 1907 in 1908.

Namesnik princ Hohenlohe se je včeraj povrnil z dopusta.

Prejeli smo in objavljamo: „Slavno uredništvo! Na podlagi § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da na istem mestu in s istimi črkami popravite Vašo med „Dnevnimi vestmi“ nahajajočo se notico „Veselica in shod v Ricmanjih“ sledeče:

Ni res, da sem jaz z bičem udaril na demonstrante, ranil dve osebi in rabil pri tem prav grde laške psovke, pač pa je res, da z bičem nisem udaril demonstrantov, nisem ranil nikogar in tudi nisem rabil prav grdih laških psov, ampak edino zaklical: Sram bodi Ricmanjcev, da tako napadate ženske, ko so demonstranti ženske potegnili raz voz.

Škedenj pri Trstu, 23. sept. 1907.

Franc Dobrec, upravitelj v tovarni za riž.

Pripomba uredništva. Gospod popravljalec je dobil oziroma dobi odgovor v tozadevnih noticah, od prizadetih strani.

„Slovenec“ in dogodek z njegovim poročevalcem v Ricmanjih. Da bo „Slovenec“ s svojo znano virtuoznostjo zavajal stvari in lagal — na to smo bili pripravljeni. Da pa izvrši to svoje proketo rokodelstvo s tako drznostjo, kakor je to storil v številki od minolega ponedeljka, tega pa niti od „Slo-

venca“ nismo pričakovali. List, ki tako poroča, je lažnjivec po poklicu. Mi ne bomo branili demonstrantov in prepuščamo to dotičnim prizadetim, ki gotovo povedo „Slovenec“ kar mu gre. Konstatujemo le, da iz zgodovine naših časnikarskih bojev še ne poznamo slučaja, ko bi se bilo o kakem dogodku tako nesramno lagalo, kakor laže „Slovenec“ od minolega ponedeljka o dogodku, ki se je pripetil „Slovenčevemu“ poročevalcu v Ricmanjih.

V označenju brezstidne lažnjivosti „Slovenčeve“ se hočemo dotakniti danes le dveh točk v dolgi vrsti najdrznejših „Slovenčevih“ laži — točkah namreč, ki se tičejo „Narodne delavske organizacije“, na katero bi hotel „Slovenec“ poročevalec zvaliti vso krivdo, in pa g. Cotiča.

Na shodu oziroma veselici v Ricmanjih ni bilo nijednega odbornika delavske organizacije in sploh ni le-ta nikakor delovala na prireditvi v Ricmanjih. Napadi v „Slovenec“ na to organizacijo involvirajo torej najskrajnejo krivico, neodpustno žaljenje, ter dokazujejo, da se „Slovenec“ ne plaši tudi najdrznejše laži, kadar hoče dosežati svoje klevetniške infernalne namene.

Enako hudo krivico dela „Slovenec“ Cotiču, katerega dolži, da ni storil ničesar, da bi preprečil napad, da ni pristopil, da-si je bil blizu. Dogodek se je vršil pred zgradbo „Narodnega doma“ ob dvorišču nasproti stojišče Svarove gostilne, gospod Cotič pa je sedel se svojima hčerkama mirno na koncu dolgega dvorišča tik ob odru in v družbi: g. Antona Miklavca s soprogo, g. Fr. Kučiniča urednika „Tršč. Lloyd“, g. drž. posl. Mandiča, dež. posl. Kozuliča, gosp. dr. Vođvarčica s soprogo (odlično češko damo in znano prijateljico Jugoslovanov, bivšo gospodje Neureuterjevo). Vsa ta družba je pričala, da se g. Cotič ni ganil od mize do zvršetka veselice. Dogodek pa se je vršil med veselico in med mestom, kjer se je vršil, in mestom, kjer se je nahajal g. Cotič, je bilo torej naprej ulica, potem veliko poslopje „Narodnega doma“ in potem še najmanj štirideset metrov dolgov dvorišče! Kako je mogel torej vedeti g. Cotič, kaj se pred hišo godi in še to ob vršenju programa, pevanju, glasbi in vsklikanju stotin občinstva?! Prepuščamo torej vsakemu objektivnemu čitatelju, naj si sam napravi sodbo o trditvi „Slovenčevi“, da je bil g. Cotič „blizu“. Kakor vsa omenjena družba, tako je tudi g. Cotič doznal o vsem dogodku še le potem, ko je bil dovršen in ko so se „demonstranti“ povrnil na veselični prostor. Le brezkraina zloba in brezvestnost more torej navalivati na g. Cotiča s takimi obdolžitvami in že po tem izgledu morejo čitatelji soditi, koliko vere gre vsemu „Slovenčevemu“ poročilu.

Posebno pa moramo še naglasiti da g. Cotič ni vedel niti tega, da se „Slovenec“ dopisnik nahaja med občinstvom. Tudi to je izvedel še le po demonstraciji na veseličnem prostoru. Videl je pač omizje, ki je s svojim vedenjem vleklo našo pozornost, ni pa poznal nikogar iz te družbe, najmanj pa, da se v tej družbi nahaja „Slovenec“ poročevalec.

Sicer pa, tudi če bi bil g. Cotič res kaj čul o dogodku, more-li kdo zahtevati od njega, da bo vršil nalogo policaja v Ricmanjih in se izpostavljal nevarnosti, da ga kdo prav po — nekatoliško osvrkne z bičem po licu!!

Tudi vlada nas — rada ima! Prejeli smo: Moj sin je dovršil ljudsko šolo; ker pa ni bil dovolj podkovan v nemščini, da bi ga mogel vpisati v gimnazijo, šel sem in ga vpisal v tukajšnjo pripravnico. Žal, da sem tu moral slišati, da imajo že več vpisanih, nego dvakratno število učencev (mesto 40, bilo jih je vpisanih že nad 80)! Voditelj pripravnice me je prijazno vsprejel in me potolažil, rekši, da je že oddal poročilo na vlado, ter da upa, da ista ukrene potrebno, da se vsprejmejo vsi učenci. Šel sem zopet k ravnatelju, kakor mi je bilo naročeno, a sedaj sem doznal v svoje ulemo presenečenje, da mojega sina (kakor tudi mnogo drugih) ne morejo vsprejeti, ker da je vlada odgovorila: „Vsprejmite toliko učencev, za kolikor je prostora!“

V prsih mi je zavrelo in da bi se ne brzdal, bil bi izustil grozno kletev na račun vlade. Sedaj pa Vas — gospod urednik — prosim, da spoštujete Turško in če imate kaj označiti kakor zelo turško — imenujte avstrijsko! Razmere, ki vladajo tu v Avstriji, niso in bi tudi ne bile možne na — Turškem! Čemu plačujemo tu grozne krvne in denarne davke? Čemu pravijo in pišejo, da imajo v Avstriji vsi narodi enake pravice? Piše naj se, da smo mi Slovenci v tej državi sužnji, da pač imamo tu neznosnih dolžnosti — da smo pa popolnoma brezpravni morda le manje ali nič vredni ljudje!! Tega našega sramotnega životarenja naj bo že enkrat konec! Ali naj se nas odkrito proglasi za državljane druge, tretje ali celo četrte vrste — ali pa naj se nam da vse potrebne šole, za katere plačujemo! Utrgala se je tudi zadnja nit potrpljenja, ker je način, po katerem se ravna z nami naravnost — barbarski!!! Siti smo plačevanja ogromnih davkov le zato, da se z našimi žulji odpirajo in vzdržujejo šole Nemcem, med tem ko moramo mi gledati, kako se našo kri odrija in izbacuje iz šol, za katere plačujemo!

Socijalistični železničarji so imeli — tako nam pišejo iz Rojana — predsinočnim

neki shod v gostilni „pri kroni“ v Rojanu. Bilo je navzočih kakih 60—70 oseb. A velekarakteristično je, da so govorili — da si bili na shodu skoro sami Slovenci poleg morda par Nemcev, dočim ni bilo niti enega Italijana — najprej italijanski in potem šele slovenski in nemški. Še nekaj karakterističnega. Ker je nekdo — ki sicer res ni pripadal železničarjem — zaklical, naj govore bolj glasno, so ga hitro ekspeadirali iz dvorane... Beležimo ta dogodek — ki nas sicer ne briga — z ozirom na okolnost, da socijalni demokratje tudi na naših shodih zahtevajo najširšo svobodo in kriče o nečuvnem nasilju ob vsaki reakciji proti njih govorniškim ekscesom. Je že tako: strehanje tja čez bi že ugajalo socijalnim demokratom, ali vražja stvar je zanje, četudi od druge strani streljajo sem čez.

Naše srednjeveške šolske razmere. Včeraj je bil dan velikega razburjenja za mnoge naših starišev. Zgodilo se je nekaj, na kar sirote niso bile pripravljene. Javili smo že, da se je v naše družbino šolo pri sv. Jakobu prijavilo ogromno število otrok ter da jih je bilo mnogo odklonjenih. Ali to bi se še prebolelo. Včeraj pa je prišel v šolo šolski nadzornik in je odredil po višem ukazu, da je radi pomanjkanja prostora odločiti primerno število otrok iz II. III. in IV. razreda — torej otrok, ki so za po eno ali več let obiskovali to šolo. Iz 4. razreda so jih n. pr. spodili 24. Stariši, katerih otroke je zadel ta udarec, so kar besneli in po ulicah v bližnji šole so se vršili pretresljivi prizori, na katerih je prihajalo ogorčenje do viharov izrazov. Potem pa so ves božji dan dotični stariši oblegali naše uredništvo. Popoludne je dovelo kar kakih dvajset mater hkrati svoje otročiče v „narodni dom“ burno zahtevaje posredovanja. V našem uredništvu so se vršili ganljivi in pretresljivi prizori: očetje so kleli, otroci pa so plakali.

Mi umejemo to jezo starišev popolnoma, kajti to kriči naravnost do neba, da se jim otroci, ki so že po par let obiskovali šolo, mečejo jednostavno čez šolski prag. Kaj naj počnejo sedaj s temi otročiči? Kam naj jih dajo, da zadostijo dolžnosti, ki jim jo nalaga zakon? Naše otroke odganjajo iz državnih ljudskih šol, odganjajo jih radi pomanjkanja prostora iz pripravnice, a sedaj jih odganjajo še iz naše družbine šole.

Tu se kaže sedaj vsa gorostasnost naše šolske mizerije, ki ovaja, da je naša šolska uprava brez usmiljenja, brez srca, naravnost kruta!

Nam so se včeraj ti stariši in otročiči v srce smilili in vemo ceniti njihovo ogorčenje. Vendar jih prosimo, naj se pomirijo. Posebno pa jih opozarjamo, da je vodstvo šole na tem dogodku povsem nedolžno, ker, kar se je zgodilo se je zgodilo po višem ukazu. Vsprejmejo naj svedčano zagotovilo, da ukrene vodstvo naše stranke vse možne korake, da se stvar kako vredi. Pomirijo naj se torej, naj vstrpe par dni in naj se nikar ne dajo zavesti do kakih nepremišljenih korakov, ki bi bili za šolsko vzgojo njihovih otrok le na veliko škodo.

Kompetentnim činiteljem pa bodi povedano na vsa usta, da je to, kar se dogaja sedaj v Trstu vsled naše šolske mizerije — torej po njihovi krivdi — vnebovpijoče, nezasišano, in da bi bilo v sramoto tudi kaki azijski državi. Toliko časa so potajevali to našo šolsko mizerijo in so s praznimi izgovori in finesami zavlačevali rešitev našega šolskega vprašanja, da je sedaj priklopelo v največji škandal. Sramota!!

## TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Srečnim tatovom se je sreča izverila. Poročali smo svoječasnno o tatovih, ki so vlomili v prodajalno železninarske trvdke Krammer & Schwarz v ulici Giosue Carducci in so tam našli v nekem predalu ključke blagajne, ki so jo seveda odprli in oropali. — Poročali smo malo dni kasneje o tatovih, ki so vlomili v zalogo oglja Santine vdove Linassi v ulici degli Artisti in so tam vrhu blagajne našli ključke iste in naredili s to blagajno, kakor z ono trvdke Krammer & Schwarz.

Minolega ponedeljka smo pa poročali, da je neki redar v ulici della Cassa di Risparmio aretoval tri ptičke, ki so bili v ulici Nuova že odprli vrata trgovine Terpin, a so jih bili zopet zaprli in se oddaljili, ko so bili zavedali redarja. Na policiji so aretovani pagedali, da so: 30-letni brezposelni trgovski agent Albert Tont, stanujoči v ulici dell' Olmo, 27-letni mehanik Sim. Merkaj, stanujoči v ul. Remota, in 27-letni kovač J. Bizjak, stanujoči v ulici Dante Alighieri. No, potem poizvedeb je policija dognala, da poslednji, namreč Bizjak, ni Bizjak, marveč Josip Stradiot in da ni stanoval v ulici Dante Alighieri, marveč v ulici delle Monache št. 2, a o Merkajju je dognala, da ni stanoval v ulici Remota, ampak skupaj s Stradiotom v ulici delle Monache št. 2. Policija je napravila v tej hiši preiskavo in vspeh te je bil nepričakovan: našli so cel arzenal tatinskega orodja: nešteto ključev in vetrihov, težak železen kavelj za nasilno odpiranje žabnic, železnih drogov, železnih cevi, svedrovih zobov, navaden sveder in — zloglasni tihi sveder.

A to ni še vse. Potom poizvedeb je policija dognala, da so aretovani izvršili sledeče tatvine z vlomi: tatvino v zalogi oglja Santine vdove Linassi, tatvino pri trvdki Krammer & Schwarz — pri enemu aretovanih so našli celo uro in tobačno dozo g. Müllerja, ki je v službi pri tej trvdki in ki sta mu bili ukra-



deni one noči —, tatvino izvršeno dne 18. marca t. l. v stanovanju gospoda Milana Mandiča, kjer je bilo vkradenih kakih 500 kron, in tatvino izvršeno dne 18. julija t. l. pri jestvinčarju g. Josipu Štrekeljnu na trgu della Barriera vecchia, kjer je bilo ukradenih 400 kron denarja in mnogo drugih predmetov.

Aretovana sta bila kakor sokrivca Katarina M., ki je tudi stanovala v ulici delle Monache št. 2 in je bila v službi pri g. Milanu Mandiču v dobi, ko je bila tam izvršena omenjena tatvina, in pa Lovrencij F., stanujoči v ulici dell' Olmo skupaj z Albertom Tont, Lovrencij F. je jestvinčarski pomočnik in je bil v službi pri g. Štrekeljnu, ko so bili tega poslednjega obiskali tatovi.

Se eden napadalec aretovan. Čitatelji se še spominjajo, kako je bil neki Ivan Benčič v ulici della Cattedrale okraden. Sprehajal se je z lahkoživko Viljelmno Bonifacio. Prišla sta bila izza nekega ogla dva zlikovca, pahnila Viljelmno proti Benčiču. Viljelmna je podrla Benčiča in se ga oklenila, a pri tem mu je vzela novčarko, v kateri je imel 30 kron denarja, na kar je ona skupaj z onima dvema pobegnila. Viljelmna je bila aret vana še isti večer; eden onih dveh — ne spominjamo se imena — par dni pozneje, a predvčeršnjim je bil aretovan 27-letni težak Dominik G., stanujoči v ulici delle Scuole Israelitiche, ker je na sumu, da je on drugi napadalec.

Neznani tatovi. Mariji Burlovič, doma iz Ratič, je predsinočnim ob 11. uri in pol v ulici Economo neznan tat vkradel košarico, v kateri je imela nekaj obleke, buteljko tropinjeva in pa 11 kron in 20 stotink denarja.

Kočijažu Antonu Dodič, ki stanuje v ulici dell' Istituto, je neznan tat vkradel niklasto uro in srebrno verižico, v skupni vrednosti 16 kron.

Prodajala je najden prstan. 22-letna Ivanka D., doma iz Boršta, je bila predvčeršnjim popoldne aretovana v ulici di Cavana, ker je tam Neži Comincio ponujala na prodaj zlat prstan z dragimi kamni, ki je cenjen 340 kron. Na policiji je Ivanka povedala, da je prstan izročila njena tašča Marija D., ki je prstan neke našla. Ivanki so zaplenili prstan in jo potem izpustili.

Ponesrečen tatinski poskus. 21-letni težak Alfred D., stanujoči v ulici di Montuza, je bil predsinočnim ob 9. uri in pol aretovan v neki krčmi v zagati del Pane. Aretovati ga je dal 16-letni natakari za krčme, Marko Losič, ker ga je zasačil, ko je preiskoval žep tam spečemu čevljarju Josipu Černe. Alfred je bil namreč v krčmi z 20-letnim Hijacintom T. Spila sta liter vina, a ker nista imela denarja, da bi plačala ta mali račun, je šel Alfred iskat denarja v Černetove žepu. Alfred je bil torej aretovan radi poskusa žepokraje, a Hijacint radi sokrivde na tem zločinu. Na policiji so pridržali oba v zaporu.

Smešnica. Posebne vrste ljubezen. Ona: „Oh, Karol, s čem si ti zaslužil, da te jaz tako ljubim?“ — On (zdehaje): „S tem, da sem podplabil mnogo menic!“

Koledar in vreme. Danes: Kleofa, mučenec; Uroš; Taša. — Jutri: Ciprijan, škof in mučenec; Ljubivoj; Stojslava. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 22° Celzija. — Vreme včeraj: lepo.

### Zasedanje porotnega sodišča. Radi zločina oskrumbe.

Včeraj je sedel na zatožni klopi pred porotniki 30-letni mornar Nikolaj Zattoni, doma iz Rovigo v Italiji, ki je bil tu v službi na barki za javno snajenje „Vittoria“. Tožen je bil zločina oskrumbe, izvršenega na 8-letni deklici Argii S. in na 9-letni Ani M.

Predsedoval je razpravi višesodni svetnik Pederzoli; votanta sta bila sodni svetnik Minio in sodni tajnik Parisini. Toženca je branil odv. dr. Piccoli. Družino S., kakor zasebno stranko, je zastopal dr. Robba.

Na včerajšnji razpravi je toženec tajil. Priče, mej katerimi tudi obe deklici, so pa potrdile obtožbo. Poseben dokaz toženčeve krivde je bilo pa dejstvo, da je Zattoni trpel na neki ostudni bolezni, ki jo je vsled na njej izvršenega zločina našel od njega tudi mala Argia S.

Na podlagi pravoreka porotnikov, je bil Nikolaj Zattoni obsojen na 5 let težke ječe, poostrene s postom vsake tri mesece.

### Društvene vesti in zabave.

Tamburaški odsek „Kola“ naznanja vsem g. tamburašem in tamburašicam, da se bo vršila prihodnja tamburaška vaja v petek Naprišeni so g. tamburaši, da se polnoštevilno vdeležijo te tamburaške vaje. — Sprejemajo se novi člani.

### Darovi.

V počestčenje spomina pok. Marije Zabrič nabralo se je med žalujočimi sorodniki na predlog g. Stefana Zabrič 8 kron 40 stotink za družbo sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu.

Denar hrani upravništvo „Edinosti“.

Za ubogo družino pok. Alojzija Rebec v Barkovljah so darovali sledeči gg.: Valentin Torinek 4 krone, Ščuka Anton trgovec 3 krone, Edvard Scheimer 3 krone, Vekoslav Kocijančič, Peter Alipijef, Jurij Martelanc, Anton Orel, Ernest Pertot Jak., Ivan Cergol, Marija Taccani, Katarina Brumat, Anton Kjuder župnik: vsak po 2 kroni. Jakob Krečič, Fran Guštin, Marija Guštin, Martin Kus, Fran Sever, Benedikt Colugnati, Stefan Pertot, Magdalena Taučer, Anton Rep,

Martelanc Mihael, Pertot Dragotin, Mlač, Jež, Dragotin Uršič, Purič Marica, Pertot Dragotin, Ferdinand Brišček, Maran: vsak po 1 krono. (Pride še.)

### Vesti iz Goriške.

Iz Sežane. Dne 22. t. m. je priredil tamburaški odsek društva „Kolo“ veselico v prostorni dvorani restavracije „Pri zvezdi“. Na tej slavnosti so pa sodelovala še tri pevka društva in sicer „Zorislava“ iz Sežane, „Draga“ iz Orleka in „Lipa“ iz Bazovice.

Program veselice je obsegal devet glasbenih točk in eno igr v dveh dejanjih. Ne bom opisoval vzporeda ni proizvajanja posameznih točk programa, saj se to vrši le prerač po šabloni in mnogokrat uprav v bizantinskem slogu slavošpevov. Poklicani ali nepoklicani kritiki nimajo drugega opravila, nego hvaliti.

Iz tega razloga opuščam natančno opisovanje proizvajanja vzporeda.

Toliko pa pravim, da so društva rešila svojo nalogo častno, toliko v ženskih, koli kor moških in mešanih zborih. Tamburaši in tamburašice so pod spretnim vodstvom g. H. O. Vogriča igrali zelo precizno in lepo.

Ker se tiče igre „Trije ptički“, moram posebno pohvalno omeniti piskroveza gospoda Kjudra. Ta je igral v resnici neprisljieno in tako naravno brez afektiranja, da je žel vseobče priznanje.

Tudi drugi igralci so rešili svojo nalogo, toda ne posebno častno. G. sufler je moral posebno semtertja tako suflirati, da sega je slišalo prav v kot dvorane.

To je bilo posebno v prvem dejanju igre. Sluga Peter pa se je pokazal res nerodnega slugo, ker ni bil le po vlogi neroden, ampak je tudi drugače zelo nerodno postopal.

Jezik igralcev pa je bil res kritike vreden. Tak žargon ne spada na oder, ampak v beznice.

Po dovršeni veselici so se vrteli veseli pari ob sviranju poskočnih valčkov in koračnic do pozne ure. Ob mizah v restavraciji pa se je zabavalo ostalo občinstvo na razne načine.

Ljudi je bilo na veselici še precej, le njih vedenje je bilo večkrat med proizvajanjem programa kritike vredno. Govorjenja in smeja bi bilo lahko manje med petjem in tamburanjem. Jok detet pa sploh ne spada k veselici.

Dvorana je za take prireditve dovolj prostorna, le prenizka je, kar zelo kvari efekt petja radi zelo slabe akustike.

Gospice so pridno hodile med občinstvom gori in doli in prodajale srečke. Toda premalo dobitkov je najbrž bilo, ker je skoro vsakdo dobil za 20 stot. kak izrek oziroma nasvet, ali pa opomin.

Sklepam z željo, da bi nas kmalu zopet počastili dični tamburaši in tamburašice društva „Kolo“, oziroma kar celo društvo pevcev in pevk, da se utrdi tako bratovska vez med nami.

Mi potrebujemo narodne vzgoje, potrebujemo krepih značajev.

### Udeleženc.

Trgovsko obrtno društvo za Goriško je prejelo za nabavo društvene knjižnice in drugih učnih pripomočkov znesek kron 361.50, ki so ga darovali pri svojih založniških sledeči gg. trgovci: Hedžet & Koritnik K 100.—, Pregrad & Černetič K 100.—, Fran Kavčič K 50.—, J. Medved K 50.—, Konjedic & Zajec K 14.50, Ant. Bohinsky K 14.—, J. Drufovka K 14.—, J. Zornik K 12.—, A. Gabršček K 7.—

Društvo izreka požrtvovalnim gospodom nabiralcem najiskrenejšo zahvalo.

Mnogo strokovnih knjig si je društvo že nabavilo in so društvenikom na razpolago.

Novo društvo. C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Društvo krščansko mislečega slovenskega učiteljstva poknežene grofije Goriško-Gradišanske“ s sedežem v Gorici.

### Vesti iz Istre.

Občuten poraz kamore in socijalistov v Puli. Kamora, kateri so se zopet enkrat pridružili puljski socijalni demokratje, je doživela enkrat občuten poraz z imenovanjem dr. Letiša zdravnikom mornariške bolniške blagajne. „Omnibus“ pripominja k temu dogodku: „S tem se ni dogodila nikaka krivica nikomur. Eden izmed dveh proslcev je bil imenovan na mesto, ki zahteva poleg poznavanja nemščine in italijanščine tudi poznavanje hrvaščine. In to je pravično. Zmagal je zdrav princip proti političnemu zaslepljenju, katerega slepo orodje so bili doslej delavci slovenske narodnosti. Mi ne branimo osebe izvoljenca, niti nočemo zaliti drugega konkurenta. Nasprotno: osebno obžalujemo mi, da dr. Letiš zapušča tako hitro mesto v občini, kakoršnja je Buzet, kjer je bil tako potreben. Ali tu gre za princip in ko vidimo, da se je vse delalo, da ne bo imenovan Letiš edino zato, ker ne zatajuje svoje slovenske narodnosti, potem se moramo izjaviti zadovoljne, da je zmagal Letiš. Ali ne glede na ta pomislek, je še neki drugi visoki umanitarni, ki bi bil moral delovati tudi na socijalistične vodje, ako bi bili res internacionalni. Dr. Delucca pozna le par besed slovenskih, in nikakor ne bi bilo pravično, ako bi mu dali prednost pred kandidatom, ki pozna popolnoma slovenski jezik, ki more biti s te strani mnogo koristen velikemu številu slovenskih bolnikov, ki se morejo le v svojem materinem jeziku izjaviti glede svoje bolezni

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah in „Tamburaški odsek“ javljata da je umrl njun večletni odbornik oziroma predsednik

### Eugenij Vodopivec

Pogreb bo danes ob 5. uri popol.

BARKOVLJE, dne 25. septembra 1907.

### ZAHVALA.

Vsem onim, ki so našega ljubljeneega sorodnika, prečastitega gospoda župnika

### Josipa Mikuž

spremili k zadnjemu počitku, zlasti pa preč. duhovščini, g. glavarju in vrlemu pevskega zboru za ganljivo petje.

Žalujoci ostali.

Avber na Krasu

Črnič vrh nad Idrijo.

### MACHINE & C<sup>o</sup>.

Koncesijonirana pisarna za trgovske informacije in iztirjevanja

ulica Molin piccolo št. 8

Dopisniki v vseh mestih sveta.

### Velika izbera Pohištva

Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedilne sobe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, silke, zrača, stolice, popolne pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8

(Rudeče table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

### Gianoni Giovanni

komisijonar in zastopnik ulica CHIOZZA 45

Izključno zastopnik z zalogo na debelo in drobno

Graetzin - Licht D. R. P. 126-135 (Mannesman)

Belozarna luč, takozvani električni plin, 100 sveč svetlobe, prihrani se 40% na plinu, prihrani se mrežice in cilindre. — Prodaja mrežic, tulipanov, cilindrov in drugih potrebščin po tovarniških cenah. Aparati z mrežico za petrolejne svetiljke 80 sveč svetlobe. V 15 urah porabi 1 liter petroleja. Zaloga papirja, apaniranega stekla in umetnega puhljača, macole iz jekla za kamenoseke.

Trst, Korzo 26

### A. Pleškovič

Trst, Korzo 26

Skladišče glasovirjev in pianinov

prvih tovarn. GENE ZMERNE. Garancija za 10 let.

### Irgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

VELIKA IZBERA iz barvanega fuštanja za srajce in obleke, pletenine, kravate moderci in razne potrebščine; srajce za moške bele, barvane in fuštanjaste. Ovratniki ovratnice zimsse maje za ženske in moške in konfekcionirano blago za delavce.

### Komisijsko in agentursko podjetje

VEKOSLAV PLESNIČAR, Trst

ulica Gaetano Donizetti št. 5

Zastopnik z zalogo užgalio družbe sv. Cir. in Metodija, testenin tovarne Znideršič & Valenčič, čokolade, praške gnjati ter raznih drugih predmetov.

: : Nova zastopstva še vedno sprejemajo : :

Vdobe se tudi potom mojega podjetja najzanesljiveje informacije iz trgovskih krogov.

### Materijal za stavbinska dela po jako ugodnih cenah

edino pri Lodovico Bastiancig

TRST, ulica Solitario 2 -- Tel. 1654

Skladišče tehničnih potrebščin.



## HOTEL BALKAN

78 sob. elektr. razsvetljava, lift, kopelji  
Cene zmerne. Pečjak & Uglj

## HOTEL BALKAN

in pojavov, na katerih trpe vsled kake bo-  
ezni. Upor delavcev proti avtokraciji neka-  
ternikov je bil to pot na svojem mestu.

„Omnibus“ je s temi kratkimi izvajenji  
točno označil jedro vsega tega vprašanja ob  
nem pa tudi vso odločnost najnoveje slavne  
akcije socijalne demokracije v Puli, ki se  
vredno pridružuje prejšnjim. In ponav-  
ljamo: socijalna demokracija bo še britko ob-  
držala posledice neodpuštnemu pogrešku, ki  
je v tem, da se je slepo stavila v službo ita-  
lijanske kamore v Puli. Pozdravljamo z za-  
doščanjem ta zadnji znak zdravega smisla de-  
lavstva v Puli in to ne le radi važnosti tega  
konkretnega vprašanja za se, ampak tudi in  
še posebno kakor simptom zdrave evolucije,  
ki se je toli čvrsto zapirala v sodbi delav-  
stva o postopanju socijalno demokratičnih  
voditeljev.

„Veliki dan“ slovanskih socialistov v  
Puli minole nedelje je bil v resnici prav —  
majhen. Kakor nam poročajo namreč, se je  
shoda, na katerem je govoril g. Kristan, ude-  
ležilo do 150 oseb — 40—50 Hrvatov in  
Slovencev in ostali so bili Italijani. Te števil-  
ke govore glasno o — velikem dnevu.

Premeščanje. Kontrolor na moški ka-  
znilnici v Kopru Fran Pacal je v enakem  
svojstvu premeščen v Maribor.

Razpisana služba. Pri c. kr. okraj-  
nem sodišču v Bujah je razpisana služba  
sodnega kancelista XI. činovnega razreda.

Moško učiteljsko v Kastvu. Počet-  
kom tega leta je bil odprt 2. razred uči-  
teljskega v Kastvu. V 1. razredu je 18 dija-  
kov, prav toliko tudi v 2. razredu.

## Vesti iz Kranjske.

Iz Podgriča pri Vipavi: Trgovci z vi-  
nom! Ako hočete dobiti izvrstne kapljice, po-  
trudite se v šentvidsko občino pri Vipavi. —  
Trgatev je letos tu obilna, kakoršnje ni bilo  
od leta 1875. Grozdje je lepo dozorelo, da  
kar rumeni po vinogradih. Zato se je nade-  
jati kapljice prve vrste — pristnega vipavca.

Jaroslav Kocijan v Ljubljani. Mladi,  
komaj 24 let stari, toda svetovno že znani  
češki umetnik na gosli Jaroslav Kocijan pride  
2. oktobra v Ljubljano koncertovat. Koncer-  
toval je že z velikim uspehom po vseh večih  
mestih Severne Amerike, po Angleškem, Fran-  
coskem in Ruskem. Koncert priredi „Glasbe-  
na Matica“.

Potrjena izvolitev. Cesar je potrdil  
izvolitev deželnega glavarja Kranjskega Oto-  
na pl. Detele za predsednika kmetijske druž-  
be Kranjske.

## Vesti iz Stajerske.

Graški jesenski semenj je bil zaklju-  
čen minolo nedeljo. V materijalnem obziru se  
je semenj vrlo dobro obnesel. Z Gor. Sta-  
jerskega, s Koroškega in tudi z Dunaja so  
prihajali posebni vlaki, ki so prepeljali v Gra-  
dec na tisoče ljudi. Vseh obiskovalcev, ki so  
plačali vstopnino na semenj, je bilo nad  
300.000. Zanimive so bile razne strokovne  
razstave, posebno razstava goveje živine in  
domaćih zajcev.

V Mariboru je bilo v nedeljo slovesno  
otvorjeno in blagoslovljeno poslopje novega  
moškega učiteljskega.

Framsko graščino s posestvom vred  
je kupil od grofa Schönborna. graščaka v  
Slinnici, g. Muršič, župnik v Framu.

Pripravljalni razred za celjsko nem-  
ško višjo gimnazijo, ki naj bi utopal sloven-  
ski mladini nemščino v glavo, šteje letos c.  
lih — 8 učencev.

## Razne vesti.

Kongres za telegrafijo. Portugalska  
vlada je pozvala vlasti za mednarodni kongres  
za telegrafijo, ki se otvori v Lizboni dne 20.  
aprila 1908.

Električna razsvetljava v Za-  
grebu. Dne 5. oktobra bo Zagreb privrati  
električno razsvetljo.

Redek trtni plod. V Dubrovniku je  
bil te dni v neki prodajalnici razstavljen zelo  
redki plod trte, in sicer 38 grozdov belega  
grozdja na eni rozgi trte, dolgi 1 meter 44  
cm. Ta rozga z grozdem vred je tehtala  
20 kg in 19 dg.

Novi ruski polk. Car je odredil, da  
se ustanovi nov carski polk. V ta polk sto-

pijo vojaki, ki so jih polkovni poveljniki pri-  
poročili in za njih prevzeli osebno jamstvo.  
Ta polk bo imel jedro nalego, da čuva oko-  
lico, kjer bivata car in carica. Polk bo se-  
stojal iz dveh batalijonov, vsaki batalijon iz  
dveh stotnij, ter bo direktno podvržen carju  
in bo užival posebne privilegije. Poveljem pol-  
kovnega načelnika se bo moral pokorovati  
vsakdo.

Lakota na Kitajskem. Iz Kitajske  
prihajajo vesti, da traja lakota na Kitajskem  
nadalje. V prvi polovici tega leta je v no-  
tranih pokrajinah Kitajske umrlo za lakotjo  
2 milijona prebivalcev. V nižinah velikih rek  
Hoanga in Jantsekianga umre na dan za raz-  
nimi boleznimi na 1000 ljudi.

Jetno en civilni zakonik uvedejo v  
kratkem v Švici za vse kantone, dočim bodo  
imeli posamični kantoni še nadalje vsak svoj  
lastni kazenski zakonik.

## Fujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 24. septembra:

Margreiter L., potovalec; Germ E., uradnik,  
Prevarek V., potovalec; Hermann A., potovalec;  
dr. Praga A., zdravnik; Kraus M., urad. DUNAJ;  
Lence K., trgovec; Vahar A., uradnik, LJUB-  
LJANA; Deskovice R., zasebnik, ZADAR; Luk I.,  
zasebnik, LOVRANA; Hodnik L., potov., BRNO;  
Mollmann W., posestnik, STRASSBURG; Stolej  
W., uradnik, BUDIMPEŠTA; Treibmann R., to-  
varnar, DRAŽDANI; Gregorič R., učitelj, PULA;  
Rigutti L., zasebnik, CELOVEC; Denk O., zaseb-  
nik, SPLIT; Ussai E., uradnik, GORICA; Sussmel,  
uradnik, GORICA; Fischer I., posestnik, KINS-  
FELD; Szymerykiewicz K., svečenik, KRAKOVO;  
Bonsay W., zasebnik, ZAGREB; Loric A., trg.,  
KRAKOVO; Mandić J., svečenik, KASSEL; Ilić  
M., uradnik, BELIGRAD.

Prodajo se stavbe ki nosijo 10% do-  
denarja na I in II. vknjižbo od 4% do 6% obresti.  
Menjava ne remičnin z zemljišči in dvorci. — Trst,  
Korso 3. r. 86

Krojaškega pomočnika dobro izur-  
apreime takoj Josip Kertel v Ajdovščini. 1182

Podpisani javlja slavnemu občinstvu da odpre  
s 1. oktobrom zalogo oglja in drv  
pri sv. Ivanu „Narodni dom“ ter se priporoča za  
obilen obisk — JOSIP BAK 1206

Učiteljica ki bi poučevala slovenski, nemški,  
hrvatski jezik in glasovir, išče  
službo kot poučevalka v neki družini. Naslov pove  
Inseratni oddelk Edinosti. 1209

Iščem dobrega stavbnega mizerja. Fran  
Dolenc, mizar Opčina. 1207

Radi odstopa od trgovstva proda se ena oziroma  
dve pekarni v dobri legi, dobro upeljane z  
zajemnim delom. — Pojasnila daje „Inseratni  
oddelk Edinosti“. 1191

Ferdinando Ferlettig slikar in dekora-  
ter. Slika sobe,  
grbe, vsakovrstna lakiranja in tapetirska dela s  
papirjem. TRST, ulica Chiozza 4.

Nakup grozdja. Naznanja se vsem onim  
gospodom, kateri si želijo  
nakupiti dobrega grozdja, naj obiščejo, našo vas  
Gažon, ker letos imamo prav lepo in dobro letino.  
Naša vas Gažon je eno uro hoda od kolodvora ko-  
perskega na hribu pri cersti, katera vodi v Baje. —  
Vsaka oseba, ka era pride v našo vas bo lepo spre-  
jeta. Grozdje bo po jako nizki ceni brez vsake kon-  
kurence. — S spoštovanjem Konsumno društvo v  
Gažonu. 1199

Na prodaj so vsakovrstne nove posode za  
vino pri Franu Budan, ulica Pa-  
duina šte. 21. 1189

Michele Zeppar, Trst

ulica S. Giovanni št. 6 in 12

Podružnica v Zadru

SKLADIŠČE in avtorizovana delavnica  
majoličnih peči

lastnega izdelka.

Bogata izbira plošč za kopelji  
in kuhinje.

BARVARNICA pralnica in čistil-  
nica oblek na suho  
CENE ZMERNE. Ulica Farneto 11. A. Boegan.

Nº 4711

HONEY JELLY  
FOR SOFTENING THE HANDS FACE AND SKIN

Nova toaletna krema

proti nečisti polti, zagoreli in suhi koži.

Edini izdelovalec:

Ferd. Mühlens, c. kr. dvorni zalagatelj

KOLONIJA o/R. — Podružnica: DUNAJ IV, Heumühlgasse 3.

Dobi sov lekarnah, mirodinah in parfimerijah

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Avtorizovana delavnica za električne napeljave

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelodvodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetriila. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — GENIKI ZASTONI.

VERA je najbolja tinktura za lase. V  
isti ni nikakih škodljivih stvari.

Dobi se plavalaso, kostanjevo, črnkasto, črno barvo.

Steklenica 3- K v odlikovani lekarni PRENDINI

Pošiljate po poštnem povzetju.

Skladišče GASPARINI, Corso šte. 34 prodaja

65 kr. predpasniki

80 „ ženske srajce

130 „ hlače

160 „ ženska spodnja krila

40 „ ena peča čipk

175 kr. spodnje hlače za moške

150 „ srajce iz zefirja barvane

190 „ iz surove žide za moške

170 „ rjuha z robom za eno osebo

130 „ bel prti z robom

Vse po tovarniških cenah

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči, ponudijo vsako poljubno množino

patentiranih

zarezanih strešnikov

„Sistem Marzola“ (Strangfalzziegel) „Sistem Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličneje, najcenejše in najpriprosteje strešno kritje.

Vsaki strešnik se zamore na late prbiti ali pa z žico privezati, kar je go-  
tovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorci in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

Sprejmejo se zastopniki.

## Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim  
slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabi-  
mu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omet za  
zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odli-  
kovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg

## Podpirajmo „Nar. del. organizacijo“

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu Trsta  
in okolice, da sem odprl svojo prodajalnico

klobukov in kap

kateri bom prodajal po ugodnih cenah  
Imel bom v zalogi vedno

:: dobro in fino blago. ::

Priporočam se za obilen obisk ter bilježim spo-  
štovanjem

Matej Schmidt

Trst — ulica Barriera vecchia šte. 31.

Naznanjam p. n. gospodom klijentom, da je moja

prodajalnica jestvin

in kolonijalnega blaga

preskrbljena z vsakovrstnimi jedili in vedno

svežim blagom:

ulica Belvedere št. 2

Toplo se priporoča lastnik

NIKOLA ERCEGOVAC.

Za vsakovrstne naročbe mine-  
ralnih vod, obrnite se na cen-  
tralno zalogo vseh naravnih

mineralnih vod

Angelo Devetak — Trst

ulica Acquedotto 22 — Tel. 1484

## Zaloga vina in piva

v buteljkah iz zagrebske in puntigamske

tovarne s prodajo na drobno za družine

edino-le pri S. KERZEJ Trst

ulica Cereria šte. 6.

Podpisani sem v ulici Lazaretto vsočilo šte. 19

na voglu ulice San Giorgio otvoril

## ZALOGO VINA

za domačo rabo, pridelak iz svojih vinogradov v Boli (stok Brat-  
la ga prodajam v sodčkih in steklenicah. Ze sam kraj Vaso  
gotovlja, da je kakovost najboljša. Da samorec cenjen  
odjemalcem jamčiti za pristno vino, sem sklenil, da ga dobvas  
v originalnih sodčkih nara vnost iz svojih kleti v Boli  
in da ga tako razpolijam tudi na stanovanja.

Za krčmarje in gostilničarje primerne cene.

V nadi, da me počastite s Vašo naročbo belešim se za  
časteje

IVAN OVITANIĆ.

Tapecirarska delavnica

Alberto Sencich

Trst, via Ziziano Vecellio št. 4

vsprejema vsako tapecirarsko delo

in tudi popraviljanja.

CENE NIZKE.

Skladišče pohištva

VITTORIO VOSILLA

preseljeno iz Lipskega trga 7

v ulico Sanità št. 8, vogal ul. Porporella

nasproti kavarni Fedel Triestino

je bogato založeno z novim nepre-

koaljivim solidnim in eleg. pohištvom

Cene zmerne.